

sontal og udgifter. Den undersøgelse af de nuværende forhold, som er nødvendig som grundlag for opstilling af rammer for en nyordning, er vi ikke i stand til at foretage, men vi henleder opmærksomheden på, at de arkitekter, der i øjeblikket er knyttet til Statens opgaver, alle er fuldt beskæftigede, og at næppe nogen af dem kan siges at tjene urimeligt på deres arbejde. Sålænge arbejdet er det samme, kan personaltal og omkostninger derfor — uanset en ændret fordeling — regnes stort set at måtte blive, som de er nu; og selvom arkitekternes tid, når arbejdet decentraliseres, i ringere grad vil medgå til rejser, vil en besparelse på dette punkt let opvejes af den forøgelse af arbejdets samlede omfang, der opstår ved at arkitektbetjeningen — således som antydet i betænkningen — forbedres på en række punkter.

Vi gør ligeledes opmærksom på, at man ved en sammenligning med svenske forhold, således som den er foretaget i kommissionsbetænkningen, bør gøre sig klart, at en stor del af det arbejde, som her i landet tænkes henlagt til amtsarkitekterne, i Sverige passes af de talrige under Länsarkitekt-ordningen hørende stadsarkitekter, byggnadskonsulenter og byggnadsinspektører (i Stockholms län alene ca. 40), således at man ikke uden videre kan sætte antallet af amtsarkitekter og deres personale som noget, der svarer til Länsarkitekter, bitrædende länsarkitekter og assistenter.

Men hvad enten antallet af de ved Statens arbejde beskæftigede arkitekter bliver som angivet i kommissionsbetænkningen eller muligvis større, bliver det i alle tilfælde så stort, at man, samtidig med at man indfører den ønskede decentralisering, vil være i stand til at *dele arbejde af forskellig art til forskellige personer*. Den deling, vi tænker på, er kort udtrykt en sondring mellem på den ene side byggeopgaver (hvorved vi forstår den direkte arkitektmæssige planlæggelse og ledelse af håndværkeres arbejde) og på den anden side de andre opgaver (de kontormæssige, teknisk og økonomisk kontrollerende). Efter vor opfattelse kan der kun ad denne vej skabes klare linier i ordningen, og vi skal til yderligere begrundelse anføre følgende:

Pasningen af statsbygningerne, der for en stor del hører til landets i arkitektonisk henseende betydeligste bygværker, og til hvilke der desuden for adskilliges vedkommende knytter sig historisk interesse, kræver, at vedkommende arkitekt ikke alene er i besiddelse af indgående kendskab til det arkitektoniske kulturgrundlag, men også har sådanne kunstneriske kvalifikationer, at han kan vedligeholde, restaurere og — om fornødent — ombygge de pågældende huse på forsvarlig måde. Vi peger også på, at der gennem lange tider har været lagt vægt på, at nye statsbygninger — store såvel som små — i kunstnerisk og teknisk henseende er af høj kvalitet og derigennem både kan betyde en berigelse i landets arkitektur og tillige tjene til forbillede for kommunalt og privat byggeri. Da disse grundsetninger stadig må gælde for statens bygningsvæsen, vil det være nødvendigt at knytte de rette mænd til opgaverne, og dette vil igen sige, at man må anvende arkitekter, hvis evner og erfaringer ligger indenfor den egentlige arkitektgerning. Det er nemlig en kendsgerning, at arkitekter, der har ydet en indsats på dette store område, sjældent eller aldrig ved siden heraf har kunnet overkomme administrative opgaver af kontrollerende og kontormæssig art; og det vil derfor være til skade for arbejdet med de kunstnerisk betydningsfulde opgaver, hvis der tillige pålægges vedkommende arkitekt en virksomhed af sidstnævnte art — med dertil hørende ansvar. På samme måde viser erfaringerne, at de mænd, der har gjort fyldest på administrative og kontrollerende områder, ikke har formået at gøre sig gældende indenfor det egentlige arkitektarbejde.

Et andet forhold gør, at der bør skelnes mellem byggende arkitekter og andre af Staten beskæftigede arkitekter, nemlig at disse to grupper af arkitekter må stilles forskelligt med hensyn til adgang til arkitektarbejde for andre end Staten. Det er i øjeblikket således, at bygningsinspektørerne betales i forhold til den mængde arbejde, de udfører, og at de ved